

відно впливає на прийняття управлінських рішень.

Висновки. Усунення розбіжностей у нормативних документах термінології і розкриття економічного змісту показників, що виступають основними при формуванні підприємствами облікової політики мають стати пріоритетними при вдосконаленні бухгалтерського обліку.

Завдяки розробці і впровадженню єдиних економічних термінів у законодавчих і нормативних актах можна говорити про побудову єдиної бази обліково-аналітичної методології в Україні.

Література:

1. Сопко В. Деякі питання термінології та класифікації засобів праці / В. Сопко, В. Карєв. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 3. – С. 11 – 15.
2. Ткаченко Л. Особливості оцінки основних засобів : історія і сучасність / Л. Ткаченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 10. – С. 11 – 18.
3. Цивільний Кодекс України № 435-IV від 16 січ. 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40 - 44. – Ст. 356.
4. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради. – 2011. – № 13 – 17. – Ст. 112. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27 квіт. 2000 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
6. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів : Затверджені наказом Міністерства фінансів України № 561 від 30 верес. 2003 р. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2003. – № 10. – С. 3 – 13.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість» Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 779 від 2 лип. 2007 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
8. Державний класифікатор України „Класифікація основних засобів”, затверджений наказом Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації № 507 від 19 сер. 1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.legal.com.ua/document/kodeks/0CH560507217-97.html>.
9. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.Minfin.gov.ua/document/92418/1-1.pdf>.

УДК 338.22.021.4

НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОЇ МОТИВАЦІЇ

Мех О.А., д.е.н., с.н.с.

*Центр досліджень науково-технічного потенціалу
та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України*

У статті представлені результати дослідження теоретичних аспектів проблеми мотивації держави у сфері науково-технологічного та інноваційного розвитку, проаналізовано поняття мотиву і мотивації, подано визначення поняття державної мотивації у сфері науково-технологічної політики, розглянуто джерела та причини виникнення державної мотивації.

The presents the results of a study of the theoretical aspects of the motivation of the state in the field of scientific, technological and innovation development, analyzes the concept of motive and motivation, presented a definition of the state of motivation in science and technology policy, on causes and reasons of state motivation.

Постановка проблеми. Науково-технологічна та інноваційна діяльність, у новому столітті, остаточно закріпились у якості головної передумови глобального розвитку з усіма його соціально-економічними, екологічними тощо проблемами. Без перебільшень можна стверджувати, що за останні 50 років науково-технічний прогрес довів, як окрему людину, так і сучасне суспільство до їх повної технологічної залежності, адже в сучасних умовах більша частина благ отримується суспільством за безпосередньої участі наукомістких технологій замінити які людина своїми особистими навичками і працею не має можливості.

Водночас, розвиток науково-технологічного та інноваційного потенціалу країн у всі часи залежав від їх внутрішньої і зовнішньої політики спрямованої на вирішення окремих проблем. Конкуренція та бажання домінувати залишаються факторами (мотивами), які штовхають країни до підвищення ефективності проведення науково-технологічної і інноваційної політики (НТП). Конкурентні змагання між ЄС і США у сфері ВПК та космосу суттєво мотивували ці країни виділяти значні ресурси на науково-дослідні розробки. Сьогодні ж глобальні соціально-економічні, фінансові, екологічні трансформації змінили напрями державних підходів у даному питанні.

Для України все більшою проблемою стає не стан її власного науково-технічного потенціалу, на який звертає увагу значна кількість фахівців, а саме державна політика у сфері науково-технологічної та інноваційної діяльності. В Україні не просто має місце проблема щодо усвідомлення важливості ефективного існування вітчизняної науки, актуальним питанням, є проблема державної мотивації у напрямі проведення відповідальної науково-технологічної й інноваційної політики. Дослідження теоретичних аспектів проблеми мотивації, зокрема і у напрямку державної політики у сфері науки і техніки і складає актуальність статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз попередніх досліджень показує, що теоретичні аспекти проблеми мотивації розробляються з давніх часів, проте вони у більшості торкалися виключно окремої особи і її життєдіяльності. Особисті підходи до вивчення особистої мотивації (причини діяльності) розвивав Демокрит, який розглядаючи потреби як основну рушійну силу (приводять у дію емоційні переживання та роблять розум людини витонченим), доводив, що поза потреб людина не змогла б вийти з дикого стану. Аналогічно Геракліт, вивчаючи потреби, вважав, що вони визначаються умовами життя, Сократ, враховуючи потреби людини та її прагнення, більше звертав увагу на їх місце (життєва пріоритетність), Платон порівнював особисті потреби та бажання з некерованим стадом, яке потребує керівництва розумом, Аристотель вперше пов'язав окремі прагнення людини з цілями [1].

Проблема мотивації особистості цікавили Б. Спінозу (головна сила – афекти), Э. Кондильяка (потреба як неспокій), П. Гольбаха (потреба як рушій розумової активності) [2]. Значні внески у загальну теорію мотивації окремої особистості або групи протягом минулих періодів зробили А. Маслоу, Ф. Герцберг, Д. МакКлелланд, Дж. Аткинсон, В. Врум, С. Адамс, Л. Портер, Е. Лоулер, Д. Макгрегор, У. Оучі, А. Леонтьєв, С. Рубінштейн, Є. Ільїн.

З іншої сторони у вітчизняній науковій літературі представлена велика кількість робіт присвячених питанню розвитку науково-технічного потенціалу країни, а також відповідній державній науково-технологічній та інноваційній політиці. Значний внесок у тему зробили вітчизняні соціологи науки, зокрема науковці Центру досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України (Г. Добров, Б. Маліцький, В. Соловійов, О. Попович, І. Єгоров, Л. Кавуненко, І. Булкін тощо). У той же час, питання державної мотивації у сфері НТП залишається мало дослідженим.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз загальних теоретичних аспектів проблеми мотивації та визначення окремих з них, які мають місце на рівні державної політики у сфері науково-технологічної та інноваційної діяльності.

У ході дослідження використано методи аналізу, синтезу, зокрема, при визначенні поняття державної мотивації у сфері науково-технологічної політики та джерел та причин виникнення державної мотивації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Існуючі теорії мотивації вказують на те, що даний процес стосується в основному людини і є складним психофізіологічним станом, який утворюється під тиском багатьох спонукаючих причин. У більшості такі причини (мотиви) змінюються з великою швидкістю і без будь-яких алгоритмів. Початкові особові мотиви психологічного характеру швидко замінюються економічними, соціальними, а особові мотиви груповими. Отже, дослідження цих складних станів у більшості випадків потребує відповідних міждисциплінарних підходів.

Існуючі теорії держави (договірні, психологічні, технократичні тощо), головним чином виходять із розуміння самої природи людини її потреб та свобод, частину з яких вона, як громадянин, добровільно передає державі в обмін на особисті гарантії безпеки та соціального захисту. Г. Спенсер, відстоюючи органічну теорію походження держави, проводив аналогію між життям держави та життям живих організмів. За умови сприйняття такої аналогії можна уявити процес проходження державою усіх стадій від народження, становлення, розквіту до занепаду і загибелі, необхідних органів, які відповідають за окремі напрями життєдіяльності, а також необхідність мотивації, як засобу підтримки життя.

Зрозуміло, що процес державної мотивації корегувався відповідно до поступового ускладнення усіх наявних систем життєдіяльності суспільства, економіки держави. Тому еволюція мотивів держави є більш за все переходом від вирішення одноосібних потреб керівників до вирішення загальнодержавних, соціально-економічних, культурних, екологічних проблем. Отже, можна вести мову про значну соціалізацію державних мотивів.

Щодо термінів, то джерела визначають мотив (фр. *motif* – спонукання, причина, лат. *motus* – рух) як спонукальну причину, привід до якої-небудь дії, або дещо, досягнення чого є сенсом діяльності [3, 4]. Відповідно мотивацію (лат. *movere*) як спонукання до дії, динамічний процес фізіологічного та психологічного плану, керуючий поведінкою людини, який визначає його спрямованість, організованість, активність і стійкість [5].

Проводячи межу між цими поняттями зазначимо, що у більшості мотив є причиною, а мотивація станом. І хоча, у науковій літературі не існує єдності щодо першості їх виникнення та взаємовпливу можна вважати, що можливим є існування обох варіантів. Зокрема, за умови виникнення різких і неочікуваних трансформацій, першим може виникнути мотив (причина) і сформувати подальший стан мотивації. В інших умовах, спочатку поступово визріває стан мотивації, який сформує остаточний мотив для дії. Важливо і те, що після будь-якої дії мотив можна вважати причиною, але не кожен мотив (яка не змушує діяти) можна вважати мотивом.

Важливо і те, що таке явище як мотив не підлягає спостереженню, точному вимірюванню та стандартизації. Х. Хекхаузен (нім. дослідник рушійних сил поведінки людини) вказує на те, що у дійсності ніяких мотивів не існує. Мотив не можливо представити як факт дійсності, його не можливо спостерігати у сенсі реальних предметів. Існують лише терміни, які мають пояснювальну цінність лише як, умовні по суті, допоміжні, полегшуючі процес розуміння, гіпотетичні конструкти людського мислення (умовна, проміжна змінна, яка вставляється у схему пояснення дії між вихідними обставинами ситуації і подальшими явищами, які спостерігаються, в самій поведінці) [6].

Мотив є ключовою проблемою у психологічній теорії діяльності провідних радянських психологів А. Леонтьєва та С. Рубінштейна (визначали мотив як опередмечену потребу) [7]. Автори зазначали, що розуміння самих мотивів і мотивації є найбільш складною проблемою, яка підлягає вирішенню на шляху функціонування ефективно діючої системи чи окремої особи.

Існуючі на сьогодні теорії мотивації, засновані у більшості на практичних результатах роботи видатних психологів минулого, демонструють значний рівень розробки проблеми. Один з напрямів, яким йшли вчені в процесі утворення теорій, пов'язаний з аналізом змістовної сторони проблеми і базується на дослідженні основних потреб людини (поведінки). Головними виконавцями даного напрямку стали А. Маслоу, Ф. Герцберг, Д. МакКлелланд та Дж. Аткинсон. А. Маслоу визначив предметом психології не поведінку, а свідомість людини і у чіткій послідовності (ієрархії) розділив її потреби (фізіологія, безпека, соціалізація, визнання) на первинні і вторинні та зазначив, що задоволення потреб низьких рівнів дозволяє перейти до задоволення потреб соціально-духовного рівня [8]. Д. МакКлелланд і Дж. Аткинсон виділили з поміж інших вторинних потреб особистості три категорії (прагнення до успіху, прагнення до влади, прагнення до визнання) та показали, що загальна тенденція залежить від двох окремих мотивацій: мотивації на успіх та мотивації на попередження невдачі [9]. Вплив матеріальних і нематеріальних чинників на поведінку людини привів Ф. Герцберга до обґрунтування теорії мотивації на основі груп чинників пов'язаних із почуттям задоволення і незадоволення роботою, які визначив як «мотиватори» (успіх, кар'єра, визнання, схвалення) і «гігієнічні чинники» (умови праці, заробітна плата, між особові стосунки) [10]. З. Фройд, висвітлюючи основні засади внутрішнього світу людини (прагнення, переживання, жадання) та розділяючи свідомість на видиму і невидиму, зауважив, що саме потяги, а не зовнішні подразники є дви-

гунами прогресу, а джерела їх подразнення виходять із середини людини, а не ззовні [10].

Іншим напрямом досліджень стала поведінка людини у процесі виконання нею функціональних зобов'язань та досягнення мети. За результатами аналізу процесів мислення виконавця була утворена група процесуальних теорій мотивації (теорія очікувань В. Врума, теорія справедливості Дж. С. Адамса, модель мотивації Лаймана Портера і Едварда Лоулера). Зокрема в основу теорії В. Врума лягли обґрунтування того, що досягнення мотивації працівника відбувається за умови справдження його очікувань, сила яких залежить від трьох факторів: сподівання що затрати дадуть результат; сподівання щодо реальності винагороди; сподівання щодо цінності, гідності, винагороди [8]. Теорія справедливості (Дж. С. Адамс) пов'язала мотивацію з одноосібною порівняльною оцінкою (суб'єктивне визначення рівня відповідності отриманої винагороди витраченим зусиллям) затрат праці, винагороди та умов її отримання [11]. Комплексна теорія мотивації Портера–Лоулера виникла як результат об'єднання основних елементів теорії очікувань Врума і теорії справедливості Адамса. У теорії виділено п'ять змінних (затрати праці, сприйняття діяльності, результат, винагорода, ступінь задоволення винагородою), визначено необхідність рівня співвідношення між винагородою і результатом (суб'єктивно оцінюється виконавцем) [12].

Аналіз поведінки виконавця на робочому місці надихнув Д. Макгрегора до створення теорії «ХУ» (теорія «Х» уособлює авторитарний стиль управління зі значною концентрацією влади та жорстким контролем над процесами, а теорія «У» демократичний розподіл і делегування повноважень, поліпшення взаємостосунків) [13]. Дослідження передумов успіху японського менеджменту у США привели У. Оучі до створення мотиваційної теорії «Z» (більш високий рівень результативності праці японських компаній територіально розташованих в Японії пояснюються рівнем особистих якостей виконавців (довіра, такт, близькість)) [14]. Розробник теорії постановки мети (Е. Лок), враховуючи, що працівники пов'язують мету існування підприємства з власною, а також отримують задоволення від виконаної роботи, звернувся до такого засобу мотивації, як цілі. За твердженнями Лока, цілі виконують функцію мотиватора якщо вони конкретні (зрозумілі), достатньо складні (утворюють виклик), добровільно прийняті (згода на виконання), інформаційно звітні (зворотній зв'язок), авторські (участь виконавця у розробці завдання збільшує рівень амбіційності) [10]. Мотиваційна теорія цілей лягла в основу системи управління через постановку цілей (ManagementbyObjectives (MBO)).

У роботах з менеджменту також досліджуються мотивуючі фактори та розробляються методики їх розпізнання. Зокрема, засновник адміністративної школи управління А. Файоль визначив мотивацію однією з п'яти функцій менеджменту, яка являє собою самостійний напрямок управління [15]. К. Еклунд, досліджуючи політику вирівнювання доходів, зазначав, що система винагород має спонукати до підвищення кваліфікації та впровадження нових ідей, а моральні стимули можуть спонукати до внеску в удосконалення господарства без будь-яких винагород [16]. Т. Веблен стверджує, що спожи-

вач у ринковій економіці під тиском психологічних або громадських чинників приймає, зокрема, і нерациональні рішення, ввів в економічну теорію поняття демонстративного споживання (бажання індивіда працювати залежить не тільки від отриманої винагороди, але і від існуючої оцінки власного статусу та бажання мати більш респектабельний вигляд), вимагав більше звертати увагу на психологію людини [17]. Мотиваційна теорія підкріплення (Ф. Скіннер), в основу якої було покладено залежність дій особистості від минулого досвіду (інструмент підкріплення), каже про те, що виконавець звикає до моделі, яка приводить до винагороди, і намагається виконати завдання за цим алгоритмом та уникає завдань і шляхів виконання, які призводять до невдач [6].

Таким чином, розділяючи мотиви на внутрішні (спонукання під впливом особистих потреб, інтересів) і зовнішні (спонукання, як результат впливу незалежних від суб'єкту факторів) згадані теорії показали, що мотивація є складним станом, який формується під тиском численних індивідуальних та групових причин, а наявність суб'єктивізму ускладнює процес визначення причинності, механізмів дії та часу їх спрацювання. З даного приводу Р. Гендерсон зазначав, що кожен, хто працював із людьми, знає, що існує практично необмежена кількість чинників і засобів впливу на мотивацію людини. Однак ніхто не знає, як діє механізм мотивації, якої сили має бути мотиваційний чинник і коли він спрацює, не кажучи вже про те, чому він спрацює [15].

Ведучи мову про державну мотивацію у сфері НТП, необхідно пам'ятати, що у сукупності вона формується окремими джерелами: особою (керівник держави, наукової інституції тощо); групою (наукові, громадські організації тощо); середовищем (нормативно-правове поле, економічна кон'юнктура тощо).

У загальному вигляді, термін державна мотивація можна трактувати як активний стан усіх, або окремих гілок влади, суб'єктів (інститутів) державного управління, який сформувався під дією тих чи інших спонукаючих причин (мотивів) і направлений на їх задоволення з метою підтримки життєдіяльності та подальшого розвитку країни.

Найбільш загальною формою розповсюдження мотивації є замкнений рух по колу, коли відбувається процес її поступового переходу і розширення від особистої до групової (колективної) та державної, а також подальше розповсюдження із загальнодержавного рівня до окремої особи і далі.

Складна будова механізмів впливу подібної системи говорить про те, що проблема державної мотивації є більш складною для аналізу ніж проблема особової чи колективної мотивації. У сфері науково-технічної та інноваційної діяльності наявність хоча б однієї ефективно діючої із складових (особа (науковець), група (колектив), середовище) є передумовою для виникнення стану мотивації на рівні держави та її подальшого розповсюдження на існуючі гілки влади, державні наукові організації, державні регуляторні органи.

Аналіз теоретичних аспектів (причини, умови походження) проблеми особистої мотивації показує окремі спільні перетини із станом групової (колективної) або державної мотивації. Зокрема за місцем виникнення або походженням загальний для усіх об'єктів стан мотивації можна розділити на та-

кий, що має внутрішнє (спонукаюча причина виникає безпосередньо в середині об'єкту (людини, колективу, держави) без впливу зовнішніх факторів) та зовнішнє походження (під тиском причин із зовні, зокрема глобальних криз, які не мають прямого відношення до об'єкту (людини, групи, держави)).

Розглядаючи умови виникнення мотиву (особи, колективу, держави) можна стверджувати, що вони виникають або у рефлексивній формі як відповідь на появу і безпосередній тиск на об'єкт причини (проблеми, потреби), яка вже фактично виникла, або у превентивній формі, як бажання уникнути негативні наслідки вірогідного тиску (причини, потреби).

Мотивація держави та її рівень залежить від значної кількості, різноманітних, як внутрішніх так і зовнішніх факторів, проте, мотивовану на успіх державну НТП, у першу чергу, формують декілька передумов. По-перше, науково-орієнтована ідеологічна складова та відповідне стратегічне мислення (система державних ідей, переконань, цінностей в основі яких лежить наука та науковий підхід до вирішення проблем держави). По-друге, ефективний двосторонній зв'язок між державою та наукою (розуміння усіма гілками влади та державними інститутами пріоритетності розвитку науки, позитивні соціально-економічні, екологічні ефекти від НДР). По-третє, міжкраїнова конкуренція у високотехнологічній сфері (космос, авіація, фармацевтика, ВПК, альтернативні джерела енергії тощо). Відсутність подібних передумов є вагомою причиною для формування незадовільного стану мотивації держави у сфері розвитку науки і техніки, мінімізації рівня соціалізації (соціальної імплементації) науки і технологій та їх позитивних ефектів.

Практично поява, існування та занепад мотивації залежить від поєднання різних регуляторів, у тому числі від рівню тиску, який спричиняє проблема на об'єкт, а також від результативності заходів до її вирішення. Якщо регулятором рівня державної мотивації у сфері НТП вважати засіб яким суб'єкт НТП впливає на об'єкт, то відповідно мотиватором є прискорювач такого мотиваційного імпульсу, а демотиватором його пригнічувач. У загальних умовах мотиваторами державної НТП можуть виступати гострі внутрішні і зовнішні проблеми життєдіяльності країни, зокрема: соціально-економічна, ідеологічна конкуренція між країнами (СРСР і США у ХХ ст., США, країнами ЄС та КНР у ХХІ ст.); техніко-технологічна незалежність, яка потребує виробництва наукомісткої конкурентоспроможної продукції для внутрішнього і зовнішніх ринків; продовольчі кризи; військові агресії; екологічні катастрофи (необхідність подолання наслідків); недостатній рівень інтелектуального розвитку суспільства, інноваційної культури. У відповідальних державах мотиватором державної НТП виступають потенційні матеріально-технічні, фінансово-економічні, соціальні, позитивні або негативні ефекти (наслідки), які держава бажає отримати або уникнути у майбутньому.

Значна, а можливо і більша, частина наукових «проривів» утворилась як відповідь на тиск проблем (війн, епідемій, продовольчих, енергетичних криз). Кризові явища за умови адекватної реакції приводять до прогресу, «тонізують» країну у сфері НТП, а відповідно їх відсутність, не рідко, зменшує мотивацію країни. Отже, демотиваторами державної НТП можуть виступати: від-

сутність науково-орієнтованої свідомості, державної системи поглядів, ідей, переконань щодо цінності науки, як основного рушія; нерозуміння, ігнорування та відсутність стратегічного планування щодо науково-технологічних та інноваційних пріоритетів розвитку країни; відсутність коштів у державному бюджеті, віднесення питання фінансування науки до вторинних, не пріоритетних; відсутність кризових явищ; корупція і бюрократичний тиск.

Одна з теорій мотивації (Лок) вказує, що цілі виконують функцію мотивації. Отже, регулятором державної мотивації у сфері НТП можуть виступати і цілі державної науково-технологічної політики до яких науковці відносять: забезпечення виходу країни в історично короткі строки на передові науково-технічні рубежі, досягнення нею високого рівня продуктивності праці (Г.М. Добров); системне використання досягнень науки для якісного перетворення всіх елементів продуктивних сил суспільства і посилення соціально-економічного потенціалу країни; нарощування існуючого обсягу наукових знань, оновлення та переозброєння основного капіталу [18].

У даному випадку яким би довгим не був перелік цілей державної НТП усі вони, як зазначає Б. Маліцький та співавтори [19], співпадають із загальними цілями, що їх ставить перед собою держава. Дане співпадіння цілей розвитку держави, зокрема і її господарчого комплексу, з цілями державної НТП і означає наявність науково-орієнтованого державотворчого мислення.

Висновки. Підводячи підсумки слід зазначити, що окремі теоретичні аспекти проблеми мотивації мають спільні корені та механізми функціонування, як для окремої особистості, так для суспільства і держави в цілому. Водночас, за сучасних умов, вирішення багатьох проблем в окремій країні залежить від рівня соціалізації науки і її результатів, а також від реальної, а не декларативної державної політики у сфері НТП. Не рідко низький рівень державної мотивації є результатом руху країни у фарватері зовнішнього впливу, відсутності науково-орієнтованої ідеології та стратегічного мислення, або суттєвих соціально-економічних катаклізмів, що стримує процес перетворення науки на головну продуктивну силу, а також виконання нею своєї соціальної функції. У таких умовах фундаментальну помилку складає процес рішення проблем, які є актуальними для вітчизняної науки залишковим методом, не сприймання її за головний засіб економічного зростання. Відсутність державної мотивації у сфері НТП є реальною передумовою для втрати країною своєї політичної незалежності, адже вона є продовженням незалежності технологічної.

Література:

1. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы / Евгений Павлович Ильин. – СПб.: Питер, 2003. – 512 с.
2. Психология мотиваций и эмоций / [под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер и М. В. Фаликман]. – М. : ЧеРо, МПСИ, Омега-Л, 2006. – 752 с.
3. Толковый словарь Ожегова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://slovarozhegova.ru/word.php?wordid=14924>.
4. Толковый словарь Даля [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://slovardalya.ru/description/motiv/16033>.

5. Сучасний словник-мінімум іншомовних слів / [уклад.: О.І. Скопненко, Т.В. Цимбалюк]. – К.: Довіра, 2008. – 798 с.
6. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность / Х. Хекхаузен / СПб. : «Питер», 2003. – 860 с.
7. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев – М. : Академия, 2005. – 352 с.
8. Маслоу А. Г. Мотивация и личность. [Перевод А.М. Татлыбаевой] / А. Г. Маслоу. – СПб.: Евразия, 1999 – 478 с.
9. Мескон М. Основы менеджмента / М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури; пер. с англ., общая редакция Л.И.Евченко. – М. : Дело, 1992. – 418 с.
10. Херцберг Ф. Побуждение к труду и производственная мотивация / Ф. Херцберг, М. Майнер // Социологические исследования. – 1990. – № 1. – С. 122-131.
11. Фрейд З. Вступ до психоаналізу / З. Фрейд. – К. : Основи, 1998. – 709 с.
12. Антологія організаційної психології [за ред. Барри М. Стоу; переклад С. Пале, Євгенія Моргунова]. – М. : Изд-во: Вершина, 2005. – 712 с.
13. Современная психология мотивации / [под ред. Д.А. Леонтьева]. – М.: Смысл, 2002. – 343с.
14. Оучи У. Г. Методы организации производства: японский и американский подходы / У. Г. Оучи ; [науч. ред. Б. З. Мильнера, И. С. Олейника]. – М. : Экономика, 1984. – 230 с.
15. Ходаківський Є. І. Психологія управління: Підручник. 3-тє вид., перероб. та доп. / Є. І. Ходаківський, Ю.В. Богоявленська, Т.П. Грабар. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 608с.
16. Клас Э. Эффективная экономика. Шведская модель / Эклунд Клас ; [пер. со швед.]. – М. : Экономика, 1991. – 352 с.
17. Веблен Т. Теория праздного класса: пер. с англ. С. Г. Сорокиной, общ. ред. д-ра экон. наук В. В. Мотылева / Т. Верлен. – М.: Прогресс, 1984. – 448 с.
18. Организация управления в Академии наук Украинской ССР: опыт и проблемы (1961-1986) / [Добров Г.М., Стогний Б.С., Тонкаль В.Е., Чирков В.Г., Малицкий Б. А., Авсенов Е.В.]. – К.: Наук. думка, 1988. – С. 324 с.
19. Актуальні питання методології та практики науково-технологічної політики / Під ред. Б. А. Маліцького. – К.: УкрИНТЭИ, 2001. – 204 с.

УДК 336.14

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕРЕБУДОВИ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

Міняйленко І.В., здобувач

Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка

Розглянуто проблеми структурної модернізації економіки регіону та визначено основні стратегічні завдання інноваційної перебудови економіки регіону.

The problem of the structural modernization of the economy of the region and the basic strategic objectives innovative restructuring of the economy of the region.

Постановка проблеми. Інноваційна перебудова структури економіки найважливіше стратегічне завдання просторового розвитку регіонів України. Як би не розвивалися ринкові відносини, досягти істотного економічного зростання та покращення матеріального добробуту населення неможливо без інноваційної перебудови структури економіки.